SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	24/51
Dok.nr:	24/14882
Arkiv:	FE-144
Saksbehandler:	Oddbjørg Birkelid
Dato:	22.05.2024

Bevillingsreglement for alkoholsaker 2024 - 2028

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 023/24	Driftsutvalget	28.05.2024
PS - 075/24	Formannskapet	05.06.2024
PS -	Formannskapet	
PS -	Kommunestyret	

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Kommunestyret vedtar bevillingsreglementet for alkoholsaker 2024 - 2028, med det innhold som framgår av vedlagte utkast til reglement.

Formannskapet behandling - 05.06.2024 - PS-075/24

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Utsettelsesforslag fra ordfører, foreslått av Grete Ellingsen, Høyre

Saken utsettes til DRU har uttalt seg eller avgitt innstilling i saken.

Votering:

Utsettelsesforslag enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 075/24 VEDTAK:
Saken utsettes til DRU har uttalt seg eller avgitt innstilling i saken.

Driftsutvalget behandling - 28.05.2024 - PS-023/24

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Alternativt forslag fra Rødt, foreslått av Johnny Torgersen, Rødt

Alternativt forslag til pkt. 3.2 Driftskonsepter

Innstilling:
Ved vurdering av om det skal gis skjenkebevilling, skal det foretas en konkret vurdering av virksomhetens og arrangementets konsept.
Det skal ikke gis skjenkebevilling for enkeltanledning til idrettsarrangement.
Det skal ikke tillates skjenking av alkohol i forkant eller under idrettsarrangement, eller i andre arrangement som har innhold og innretning mot også unge som ikke er fylt 16 år

Endres til:

Ved vurdering av om det skal gis skjenkebevilling, skal det foretas en konkret vurdering av virksomhetens og arrangementets konsept (som innstilling).
- Skjenkebevilling gis ikke til driftskonsepter som primært selger andre typer varer og tjenester, som frisørsalonger, energileverandører til kjøretøy (bensinstasjoner), verksteder, spa, varemesser mv., der servering ikke inngår som en naturlig del av konseptet (endring/tillegg).
Det skal ikke gis skjenkebevilling for enkeltanledning til idrettsarrangement (som innstilling)
Det skal ikke tillates skjenking av alkohol i forkant eller under idrettsarrangement eller i andre arrangement som har innhold og innretning mot også unge som ikke er fylt 16 år (som innstilling).

- Bevillingssøker skal i søknadsprosessen redegjøre for om serveringsstedet betaler sine ansatte etter tariff. Redegjørelsen vil være en del av grunnlaget for kommunens skjønnsutøvelse ved behandling av bevillingssøknad etter alkohollovens § 1 – 7a (endring/tillegg)

Alternativt fellesforslag fra H, AP, SV, Rødt, foreslått av Arne Emil Iversen, Høyre

Kommunestyret vedtar bevillingsreglementet for alkoholsaker 2024 - 2028, med følgende endring:

Punkt 3.3 Skjenketider
Skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2 kan skje alle ukedager mellom kl. 06.00 – 02.30

Skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 3 kan skje alle ukedager mellom kl. 13.00 – 02.30

Habilitet:

Marius Endre Enoksen har før møtet bedt om å få vurdert sin habilitet og fratrådte under behandling av habilitetsspørsmålet.
VEDTAK
Med hjemmel i forvaltningsloven § 8 annet ledd, jfr. forvaltningsloven § 6 annet ledd, vedtar Driftsutvalget enstemmig Marius Endre Enoksen som inhabil i PS-sak 023/24.

Det møtte ingen varamedlem for Enoksen.

Votering:

Forslag fra Rødt pkt. 3.2 falt; (det er 10 repr. tilstede under votering av forslaget)

1 stemme for (1 Rødt)
9 stemmer mot (6 H, 2 AP, 1 SV)

Alternativt forslag fra Høyre enstemmig vedtatt. (det er 11 repr. tilstede under votering av forslaget, (7 H, 2 AP, 1 SV, 1 Rødt)

Forslag fra Rødt pkt. 3.3 falt enstemmig.

Driftsutvalget PS - 023/24 VEDTAK:
Kommunestyret vedtar bevillingsreglementet for alkoholsaker 2024 - 2028, med følgende endring:

Punkt 3.3 Skjenketider
Skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2 kan skje alle ukedager mellom kl. 06.00 – 02.30

Skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 3 kan skje alle ukedager mellom kl. 13.00 – 02.30

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Saken gjelder revidering av gjeldende bevillingsreglement. Det skal vedtas nytt reglement for ny bevillingsperiode 2024 - 2028.

FAKTA I SAKEN
Hvert nytt kommunestyre skal selv bestemme sin alkoholpolitikk. Dette er nedfelt i alkohollovens § 1-7 d, der det heter at

"Kommunen skal utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Departementet kan gi forskrifter om innholdet av kommunal alkoholpolitisk handlingsplan."

I tråd med dette, er arbeidet med revidert Rusmiddelpolitisk handlingsplan for perioden 2024-2028 satt i gang av kommunedirektøren. Som en del av dette arbeidet følger revidering av Sortland kommunes bevillingsreglement for alkoholsaker.

I arbeidet med plan og reglement anses det praktisk å presentere rusmiddelpolitisk handlingsplan og bevillingsreglement i to separate saker, men som følger samme prosess og behandles politisk på samme tid.

Alkoholloven setter ikke krav til at retningslinjene skal vedtas i forskrifts form med påfølgende krav til høring og kunngjøring i Norsk Lovtidend. Utkastet til reglement har likevel blitt sendt ut på høring og gjort tilgjengelig for offentlig ettersyn etter første behandling i driftsutvalg og formannskap. Høringsperioden har vært mellom 25.03.2024 - 22.04.2024.

Det er kommet høringsinnspill som er vedlagt i saken, som går på formålsbestemmelsen, skjenketider inne og ute, konseptbegrensninger, spilleautomater og grense for redusert minsteavgift.

Politiet har uttrykt synspunkt på skjenketidene i andre fora; herunder i kommunestyremøtet 25.04.2024, sak O-sak 005/24. Synspunktene går på uheldige konsekvenser med utvidede skjenketider, som mer vold, mer overskjenking og at folk går senere ut på byen. I tillegg er det en risiko med økt kjøring nattestid mellom kommuner i Vesterålen for å rekke stedene med lengst skjenketider.

I tillegg har bransjen vært invitert inn til møte der reglementet ble satt på dagsorden. Synspunkt herfra er oppsummert, og følger vedlagt.

GENERELLE KOMMENTARER TIL UTKASTET TIL REGLEMENT
I utkastet til reglement som har vært ute til høring ble det foreslått noen endringer som er innarbeidet i utkastet. Punkter som er foreslått endret er kommentert nedenfor. Enkelte punkter av typisk alkoholpolitisk karakter er i tillegg belyst under her, uten at det er foreslått endringer.

Administrasjonen har ikke foreslått nye endringer i reglementsutkastet *etter* høringsrunden. Høringsinnspillene beskrives sammen med kommentarene til de enkelte bestemmelsene i reglementsutkastet.

KOMMENTARER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSENE I UTKASTET TIL NYTT REGLEMENT

1. Alminnelige bestemmelser

Kun språklig korrigering; ingen realitetsendring.

Høringsinnspill: Det er gitt høringsinnspill som går på manglende samsvar mellom formålsbestemmelsen og de utvidede skjenketidene.

2. Salgsbevilling
Med någjeldende reglement er det åpnet for at man kan gi salgsbevilling til ulike typer konsepter såfremt det ikke strider mot alkoholloven. For salgstider er det maksimaltidene i alkoholloven som gjelder og det er ikke satt begrensning i antall salgsbevillinger som kan gis. Det er per i dag 9 faste salgsbevillinger i kommunen tilknyttet kolonialvareforretninger. I tillegg kommer AS Vinmonopolets bevilling. Bestemmelsene i dette punktet er alle av typisk alkoholpolitisk karakter. Det er ikke foreslått endringer i bestemmelsen.

3. Skjenkebevilling

Punkt 3.2. om driftskonsepter
Alkoholloven setter i utgangspunktet ikke noen begrensninger i hvilke typer konsepter som kan gis skjenkebevilling. Det er opp til den kommunale skjønnsutøvelsen å vurdere hvilke skjenkekonsept man ønsker å åpne for i kommunen, dog innenfor kravene til ansvarlig alkoholhåndtering.

Selv om man ikke tar inn i reglementet hvilke driftskonsepter som skal/ikke skal få skjenkebevilling, har bevillingsmyndigheten full adgang til å avslå søknader der det er konsepter som ikke ønskes, eller sette spesielle vilkår for utøvelse av en skjenkebevilling. Men for å sikre forutsigbarhet og likebehandling er det en klar fordel om ønskede restriksjoner innarbeides i bevillingsreglementet. Det er dessuten på områder delegert til kommunedirektøren – dvs. vedtak om skjenking for enkeltanledninger - at mangfoldet i konsepter gjør seg mest gjeldene. For å sikre at delegerte vedtak skjer i tråd med kommunens alkoholpolitiske retning bør derfor ønskede restriksjoner i skjenkekonsepter framgå av bevillingsreglementet.

Det er ikke uvanlig med kommunale retningslinjer om at det eksempelvis ikke skal gis skjenkebevilling i tilknytning til idrettsarrangement, til arrangement som retter seg mot barn og unge, til gatekjøkken, frisørsalonger, spa mv. Man kan fastsette at enkelte virksomheter ikke skal få bevilling, (eks. 1%-klubber) Eller man setter krav om at servering skal være en naturlig del av konseptet for at skjenking skal kunne gis, og på den måten utelukker typiske varemesser som kundenes aften, traktormesse mv., eventuelt med unntak eksempelvis til skjenking til teateroppsetninger og kunstutstillinger.

Kommunens gjeldende bevillingsreglement inneholder noen avgrensninger på hvilke konsepter som kan gis skjenkebevilling. I tillegg til begrensninger for idrettsarrangement og for arrangement som retter seg mot barn og unge, gjelder også en begrensning for driftskonsepter som primært selger andre typer

varer og tjenester. I nytt reglementsutkast som ble vedtatt lagt til høring, ble sistnevnte avgrensning fjernet.

Bestemmelsene om driftskonsepter er av typisk alkoholpolitisk karakter.

Høringsinnspill om driftskonsept: Et av innspillene går på at gjeldende bestemmelse om begrensning for driftskonsepter som primært selger andre typer varer og tjenester, ønskes opprettholdt.

Punkt 3.3. om skjenketider
Kommunens gjeldende bevillingsreglement har skjenketid fram til kl. 02.30 på natten. I nytt reglementsutkast som ble vedtatt lagt til høring, er skjenketidene satt til det maksimalt tillatte, dvs. til kl. 03.00. Tidspunktene for oppstart av skjenking er som før det maksimalt tillatte.

Administrasjonens anbefaling når det gjelder skjenketider er - uavhengig av skjenketidens opphør - å fortsette med en generell regulering, dvs. at man unngår en differensiering på ulike ukedager og helligdager, og for ulike typer alkoholgrupper. Dette for å unngå utilsiktede overtredelser som følge av mange ulike tidspunkt å forholde seg til.

Høringsinnspill på skjenketider: I tillegg til politiets innvending til å utvide skjenketidene, går flere av høringsinnspillene også på at man ikke bør utvide skjenketidene. Det trekkes også fram i et av innspillene at utendørs skjenketid bør være kortere enn innendørs og bør opphøre kl. 23.00; dette av hensyn til støy og at terskelen for voldsbruk er lavere utendørs, enn inne. Fra bransjen kom det fra en aktør ønske om å opprettholde någjeldende skjenketider, mens de øvrige var positive til utvidelsen. Det er imidlertid en gjengs oppfatning i bransjen om at en differensiering på skjenketidene ute og inne er konfliktskapende og utfordrende å håndtere.

Ellers er siste avsnitt under pkt. 3.3. i gjeldende reglement foreslått fjernet, all den tid man ikke har lokale lukketidsbestemmelser etter serveringsloven nå.

Forholdet til serveringsloven må nevnes her:
Serveringsloven gir kommunene adgang til - i forskrifts form - å vedta lokale åpningstider for serveringssteder. Sortland kommune har per i dag ingen lokale bestemmelser for når et serveringssted må stenge dørene for natten. Ved forrige revidering av bevillingsreglementet ble det antatt at skjenketidene alene regulerer hvor lenge et serveringssted ønsker å holde lokalet åpent. Konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må uansett opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp. Om et serveringssted eksempelvis ønsker å servere mat og mineralvann i sene nattetimer uten skjenking av alkohol, har ikke dette vært ansett som problematisk. Såfremt det er politisk ønske om å regulere åpningstidene for serveringssteder, må dette ses i forhold til skjenketidene. Slike åpningstider må innarbeides i reglementet som da skal kunngjøres i forskrifts form.

Punkt 3.7 om spilleautomater
Det er noe usikkert hvor aktuell bestemmelsen er nå, men det finnes fortsatt automater for pengespill; dog i en annen form enn tidligere tiders spilleautomater. Dersom man fortsatt ønsker å unngå kombinasjonen med skjenking og spilleautomater, bør bestemmelsen stå. Det er imidlertid foreslått en presisering i reglementet om at det er snakk om spilleautomater med pengegevinst. Dette er innarbeidet i utkastet til reglement.

Høringsinnspill: Tre høringsinnspill går på å opprettholde gjeldende bestemmelse, og ikke avgrense til at spilleautomatforbudet kun gjelder spilleautomater som gir pengegevinst. Fra bransjen kom det signaler om at foreslått avgrensning til å gjelde spilleautomater med pengegevinst, støttes.

4. Vandels- og egnethetsvurdering

Punktet innebærer kun en presisering av kommunens plikt til å foreta vandelsvurdering i samsvar med alkoholloven og dens retningslinjer. Punktet innebærer også en synliggjøring av kommunens mulighet til

skjønnsutøvelse der det foreligger uheldige forhold som ikke er direkte knyttet til vandelskriteriene, men som likevel kan gjøre bevillingshaver uegnet til å inneha en bevilling. En viktig del av kommunens arbeid med å legge til rette for rettferdig konkurranse på like vilkår i byens serverings-, skjenke- og dagligvarebransje er å forhindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Denne typen kriminalitet er konkurransevridende og undergraver både skatte- og avgiftsregelverket og de ansattes rettigheter. Arbeidslivskriminalitet som bruk av ulovlig arbeidskraft kan føre til utnyttelse av mennesker i en sårbar situasjon og åpner for sosial dumping. Det er også konkurransevridende, ettersom bruk av ulovlig arbeidskraft kan gi arbeidsgiver besparelser på lønnsutgifter, forskuddsskatt og arbeidsgiveravgift.

Det er ingen foreslåtte endringer i dette punktet, men det bemerkes at det med bestemmelsene om lovlig arbeidskraft og om arbeidsavtaler og minstelønn ikke er lagt opp til at bevillingsmyndigheten på selvstendig grunnlag skal innhente og vurdere ansattes arbeidstillatelser mv. Det ligger til andre myndigheter å vurdere dette. Det er når slike forhold er påtalt/straffeforfulgt i rettssystemet, og det følgelig framkommer i uttalelser fra politiet i forbindelse med vandels- og egnethetsvurdering, at forholdene inngår i bevillingsmyndighetens vurdering.

8. Bevillingsgebyr og innrapportering av omsetning

Punkt 8. første avsnitt om bevillingsgebyr:
Til dette punktet er det innarbeidet et forslag om endring. Dette begrunnes med følgende:

Bevillingsgebyr beregnes på grunnlag av alkoholomsetning i liter, omregnet etter satser fastsatt i alkoholforskriften § 6-2. Det er fastsatt minstegebyr som bevillingshavere må betale uavhengig av omsetning. Alkoholforskriften § 6-2, annet ledd, 1 og 2 pkt, lyder slik:

"Bevillingsgebyret utgjør pr. år minimum kr 1960 for salg og kr 6100 for skjenking. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere"…

Om bestemmelsen har Helsedirektoratet sagt følgende: …

»Forskriften åpner for at bevillingsmyndigheten i særlige tilfeller kan sette gebyret lavere enn ordinært minstegebyr. Dette er ment som en snever unntaksregel, i første rekke beregnet på steder hvor salg eller skjenking av alkoholholdig drikk utgjør en svært liten del av virksomheten og har liten økonomisk betydning. Det legges til grunn at bevillingsmyndigheten er nærmest til å foreta vurderingen av i hvilke tilfeller det vil gi et svært urimelig resultat å anvende minstegebyret. Det er derfor ikke gitt retningslinjer om gebyrnivå eller hva som ligger i «særlige tilfeller». Det er opp til bevillingsmyndigheten å avgjøre hva som er særlige tilfeller, bl.a. under hensyn til virksomhetens art, omsetningens omfang og til at bevillingsmyndigheten bruker ressurser ved søknadsbehandling, kontroll mv. også ved slike bevillinger. Det presiseres at bevillingsmyndigheten aldri vil ha plikt til å benytte unntaksbestemmelsen»…

Da bevillingsreglementet sist ble vedtatt juni 2020 kom det inn en bestemmelse om at skjenkesteder som omsetter for under minstegrense for skjenking fastsatt i alkoholforskriftens § 6-2, skal ha redusert minstegebyret med to tredjedeler. Ved innkreving av bevillingsgebyr basert på omsetning for 2021, dvs. året der korona-pandemien rammet skjenkenæringen hardest, medførte det at alle skjenkevirksomhetene ble omfattet av bestemmelsen om redusert minsteavgift. Men når man nå ser på omsetningstall for 2022 og 2023 er det fortsatt slik at flertallet av skjenkevirksomhetene omfattes av bestemmelsen om redusert minsteavgift. Slik bestemmelsen i gjeldende reglement fungerer, gjelder den ikke bare for særlige tilfeller, og fungerer ikke som en snever unntaksregel. Det foreslås derfor at terskelen for å få redusert minsteavgift settes noe høyere.

Følgende formulering foreslås, og er satt inn i utkastet til reglement: "Bevillingsgebyr for faste bevillinger og bevilling for en del av året settes som hovedregel så høyt som loven til enhver tid gir anledning til. For skjenkesteder som omsetter for under 10 % av gjeldende minstegebyr for skjenking fastsatt i alkoholforskriftens § 6-2, reduseres minstegebyret med to tredjedeler". Basert på et foreløpig

anslag av innrapporterte omsetningstall for 2023, vil dette forslaget medføre at omlag 7-8 av skjenkevirksomhetene vil omfattes av bestemmelsen om reduksjon av minsteavgift for 2023.

Høringsinnspill: Det er kommet innspill om at grensen på 10% økes til 15 %.
Administrasjonens kommentar til innspillet: Ved å endre grensen fra 10-15 % vil bestemmelsen omfatte ytterligere 1-2 virksomheter, basert på innrapporterte tall fra 2023.

Punkt 8. tredje avsnitt om omsetningsoppgave:
Til dette punktet er det innarbeidet et forslag om endring som går på godkjenning av den årlige oppgaven over omsetningstall som bevillingshavere innrapporterer. Dette begrunnes med følgende:

Det er ikke et krav i alkoholloven at omsetningsoppgaven skal være revisorgodkjent, men Helsedirektoratet anbefaler slik godkjenning. Dersom man skal stille krav om godkjenning bør dette inngå i reglementet. Siden det kan være aktører i bransjen som ikke er omfattet av revisorplikt, bør ikke bevillingsreglementet legge opp til at man likevel må ha revisor kun til dette formålet. Det foreslås derfor at virksomheter som fra før er registrert i Brønnøysundregistrene med revisorselskap eller regnskapsselskap skal ha sine omsetningsoppgaver godkjent fra revisorselskapet eller regnskapsselskapet. Forslaget er innarbeidet i utkastet til reglement.

Avslutningsvis:
Siste kursivavsnitt i gjeldende reglement tas bort, da forskriften det vises til ble opphevet da reglementet ble vedtatt 11.06.2020.

VURDERING
Administrasjonen har lite henvendelser fra næringen og andre aktører som går på forståelsen av reglementet eller at reglementet oppleves urimelig, og på dette grunnlaget må det kunne antas at reglementet er anvendbart.

Personalmessige forhold
Anses ikke relevant for saken.

Økonomiske forhold
Anses ikke relevant for saken.

Folkehelse
Norske myndigheter sitt generelle råd om alkoholforbruk er at man ikke bør drikke alkohol for helsens skyld. Det kan være gode grunner til å drikke alkohol, men bedre helse er ikke en av disse grunnene. Bruk av alkohol er en av de viktigste risikofaktorene for død og tap av friske leveår i den norske befolkningen. Gjennom bevillingsreglementet kan kommunen regulere tilgjengeligheten til alkohol, både gjennom salgs- og skjenketider og ved å regulere hvilke type virksomheter/driftskonsepter som skal gis salgs- og skjenkebevilling. Sammen med etterspørselsregulerende tiltak som settes i rusmiddelpolitisk handlingsplan, er dette verktøy for kommunen til å ivareta folkehelseperspektivet og etterleve alkohollovens formål om å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Klima-, miljø- og naturforhold
Anses ikke relevant for saken.

KONKLUSJON
Bevillingsreglementet vedtas slik det foreligger i vedlagte utkast.

Vedlegg:

Bevillingsreglement for alkoholsaker - utkast til offentlig ettersyn
Bevillingsreglement for alkoholsaker 2020 - 2024
Salgs- og skjenkebevillinger i Sortland kommune per 31.12.2023
Høringsinnspill til bevillingsreglementet for alkoholsaker
Kommentar til høringsutkast angående alkoholservering m.m.
Høring skjenkereglement
Høringsinnspill Sak24/51
Oppsummering - møte med bevillingsbransjen 19.04.2024